

Regeringen
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Utredningsavdelningen
Leif Strandberg
YTTRANDE
2003-06-03
Reg.nr 13-703-03

Yttrande över rapport från arbetsgruppen för programinriktat individuellt program (PRIV) (U2003/532/G)

Högskoleverket har anmodats att lämna yttrande över ovannämnda rapport.

Programinriktat individuellt program (PRIV) innebär att en obehörig elev ges möjlighet att så långt det är möjligt följa undervisningen på ett nationellt program. Arbetsgruppens förslag är avsett att tillämpas under en viss period innan de förändringar som föranleds av förslagen från Gymnasiekommittén 2000 träder i kraft.

Arbetsgruppens rapport innehåller förslag som innebär en utveckling av gymnasieskolans individuella program. Arbetsgruppen föreslår att en skyldighet bör införas för landets kommuner att i första hand erbjuda elever som inte tagits in på något nationellt eller specialutformat program eller som avbrutit studierna, en plats på PRIV. Utbildningen skall, enligt gruppens förslag, i möjligaste mån utformas efter elevernas intresseinriktning och utbildningsbehov. Gruppen anser också att utbildningen så långt det är möjligt bör bestå av kurser som får anordnas på nationella program. Vidare föreslår gruppen att eleverna skall garanteras undervisning på heltid.

Högskoleverket delar arbetsgruppens syn när det gäller de förslag som redovisas ovan, men vill ytterligare kommentera några delar i rapporten.

Grundskolan

Arbetsgruppen betonar att grundskolans uppdrag bör uppmärksammas mer och att det är grundskolans uppdrag att förbereda eleverna för studierna i gymnasieskolan. Arbetsgruppen menar att alla åtgärder som är möjliga att vidta inom grundskolan bör prövas, att tidiga insatser bör eftersträvas och att tillgången på studie- och yrkesvägledning är väsentlig. Arbetsgruppen betonar också vikten av att det finns väl fungerande övergångar mellan grundskola och gymnasieskola.

Högskoleverket delar denna syn och vill kraftigt betona att om gymnasieskolan skall kunna genomföra sitt uppdrag, är det helt nödvändigt att eleverna i grundskolan når målen och kommer väl förberedda till gymnasieskolan.

Behörighetskrav

Dagens behörighetskrav innebär att för att kunna tas in på gymnasieskolans nationella och specialutformade program krävs att eleven har lägst betyget godkänd i svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska. Enligt arbetsgruppens direktiv skall förslagen utgå från att nuvarande behörighetskrav ligger fast. Högskoleverket delar regeringens och arbetsgruppens syn att det bör finnas behörighetskrav när det gäller möjligheterna att bli intagen i gymnasieskolan. Verket vill dock kommentera dagens behörighetskrav. De har inneburit en olycklig fixering vid just dessa tre ämnen som gått ut över undervisningen i övriga ämnen. Enligt Högskoleverket bör dagens behörighetskrav kompletteras med ett krav på godkända betyg i en viss andel av det totala antalet ämnen i syfte att undvika denna s.k. treämnesfixering.

Verket menar också att den formella behörighetsbedömningen bör kompletteras med en individuell bedömning. Behörighetskrav används för att definiera en kunskapsnivå som en individ bör ha för att ha rimliga möjligheter att följa undervisningen på en utbildning. För sökande som inte är formellt behöriga bör, enligt Högskoleverkets mening, göras en individuell bedömning för att utröna om den sökande trots att han eller hon inte uppfyller de formella kraven ändå kan ha möjligheter att följa undervisningen. Om så är fallet bör den sökande anses behörig.

Dagens bestämmelser ger inte utrymme för att ge en elev som inte uppfyller behörighetskraven en plats på ett nationellt/specialutformat program. PRIV-möjligheten kan emellertid anses vara ett steg i den riktningen.

Även med väl fungerande PRIV-verksamhet kan man räkna med att det kommer att finnas elever som inte har förutsättningar att följa undervisningen på vare sig nationella/specialutformade program eller enligt någon av de PRIV-modeller som arbetsgruppen föreslår. Högskoleverket vill särskilt betona vikten av att också dessa elever tas om hand på ett sätt som innebär att de ges möjligheter att utvecklas.

Enligt Högskoleverkets mening bör dessa förändringar genomföras så snart som möjligt och inte först i samband med de förändringar som förväntas bli en följd av Gymnasiekommitténs förslag.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern efter föredragning av utredaren Leif Strandberg i närvaro av kanslichefen Lennart Ståhle och avdelningschefen Håkan Forsberg.

Sigbrit Franke

Leif Strandberg